

A un cop de pedra

Israel i l'Autoritat Palestina han de decidir si avancen directament cap a la pau o passen, primer, per una guerra. Estan a un cop de pedra de qualsevol de les dues alternatives.

Israel s'haurà d'acostar força als objectius palestins si vol evitar que els enfrontaments armats diaris, inexistents en l'altra Intifada, degenerin en una guerra oberta.

“ **A**questa segona Intifada té un objectiu molt clar: fer avançar el procés de pau fins aconseguir l'estat de Palestina amb capital a Jerusalem, d'acord amb les resolucions de l'ONU”. Marwan Barghouti, un dels possibles successors del president palestí Iàsser Arafat, em va rebre en el seu despatx de Ramal-lah el 13 d'octubre, l'endemà que l'exèrcit israelià bombardegés per primera vegada el territori de l'Autoritat Palestina, en concret una comissaria a uns 500 metres de l'oficina on ens trobàvem quan em va dir això.

Barghouti és el líder a tot Cisjordània d'Al Fatah, la facció hegemònica dins l'OAP i, per tant, a l'Autoritat Palestina. Però, a més, i aquest és un detall important dins l'estructura de poder palestí, compta amb la força de les armes, ja que controla els Tanzim, un cos de joves paramilitars que han estat la punta de llança en els centenars d'enfrontaments armats que han mantingut amb l'exèrcit d'Israel des que va començar aquesta última revolta, el 28 de setembre.

La Intifada del 2000 té, de fet, poc a veure amb la de fa tretze anys. En primer lloc, perquè la generació dels palestins que es posen en primera línia és la dels fills polítics dels acords de pau d'Oslo del 1993 o, si es prefereix, la dels seus desenganyats, els joves frustrats per un procés negociador constantment ajornat, sense final previsible i fins i tot perjudicial per a la vida quotidiana dels palestins. Aquests joves estan marcats, més que mai, per la falta de treball i de qualsevol expectativa de futur. Viuen tancats dins unes ciutats formalment autònomes, però més empobrides que durant l'ocupació, pel setge constant de l'exèrcit israelià, que continua controlant tot desplaçament de persones i béns.

La segona diferència important és que els revoltats de 1987 buscaven un procés de pau per posar fi a l'ocupació israeliana. No tenien res i buscaven una solució. Ara, amb l'Autoritat Palestina constituïda, i uns 50.000 homes armats a les seves ordres, ja han vist clar quina és la solució que volen, tal com deia Barghouti. I Israel s'hi haurà d'acostar força si vol evitar que els xocs armats diaris, inexistents en l'altra Intifada, degenerin aviat en una guerra oberta.

Per contra, el que sí que tenen en comú totes dues revoltes és que només s'hi pot posar fi en una taula de negociacions. La del 87 va acabar formalment quatre dies abans de la firma dels acords d'Oslo, amb una carta de garanties firmada per Arafat. L'actual, encara està per veure si finalitzarà amb algun altre tipus d'acord que permeti la proclamació d'un estat palestí els pròxims dos mesos; els mesos que li queden a Clinton a la Casa Blanca. O si evolucionarà cap a una guerra oberta amb centenars o milers de morts, al final de la qual, és clar, les parts haurien de tornar a negociar exactament a partir del mateix punt on ara es troben, a partir dels acords no rubricats de Camp David.

Ressuscitar Camp David. La cimera de Camp David del juliol entre Clinton, Arafat i Barak no va ser un èxit, però tampoc no es pot qualificar de fracàs. La manca d'acord més aviat és atribuïble un error tàctic del primer ministre israelià que va contagiar al mateix president nord-americà.

Ehud Barak, el militar més condecorat de la història d'Israel, no està acostumat a la fragilitat de la política d'Orient Mitjà. Es va presentar a les eleccions de l'any passat amb un programa de pau que semblava més aviat un quadern de campanya: retirada del Líban abans del

La generació de joves de la nova Intifada palestina són els desenganyats dels acords de pau d'Oslo del 1993, els joves frustrats per un procés negociador constantment ajornat, sense final previsible i fins i tot perjudicial per a la vida quotidiana dels palestins.

Jocs de guerra

El prestigiós diari liberal israelià *Ha'aretz* ha filtrat l'estratègia dissenyada pel govern israelià en cas que la Intifada evolucioni cap a un conflicte armat obert. Es tracta, en termes generals, de les mateixes mesures previstes abans del 13 de setembre per si l'àsser Arafat proclamava unilateralment l'estat de Palestina, i són igualment molt similars a les que es van aprovar per acompanyar l'ultimàtum de Barak, el 9 d'octubre, perquè cessés la violència als territoris palestins. Es tracta de la utilització massiva de tancs i helicòpters contra posicions de les forces de seguretat i paramilitars palestines i contra els llocs de comandament i emissores de ràdio i de televisió. A més, l'exèrcit israelià ocuparia una bona part de la Zona B de l'autonomia palestina –pobles que depenen de l'administració autonòmica, però que encara estan sota control militar israelià–, i el govern israelià expropiaria més terres privades de palestins per obrir-hi més carreteres pels colons i l'exèrcit, que blocarien encara més les principals ciutats de Cisjordània i de Gaza.

La veritat és que una part d'aquestes mesures ja s'han aplicat des que no es va respectar aquell ultimàtum de Barak. Des de fa un mes, els tancs i els helicòpters israelians han anat responent gairebé a diari el foc de fusells d'assalt Kalashnikov –que són les més modernes de les que disposen els palestins. La batalla sembla desigual, i ho és si ens atensem al número de morts: més de deu palestins per cada israelià; però això no pressuposa que hi hagi un vencedor, perquè ningú no la pot guanyar.

“La nostra força és la nostra feblesa”, reconeixia el vice-ministre de defensa israelià Ephraim Sneh en un debat televisat amb representants palestins. I dies després ho corroborava d'una forma una mica matussera el cap d'operacions militars, el general Giora Eiland, en declarar que l'Autoritat Palestina esperava un error dels seus artillers en què morissin unes desenes de civils per guanyar-se la solidaritat internacional. Aquesta voluntat és difícil de demostrar, però sens dubte Eiland tenia raó de témer la reacció que provocaria, per exemple, el bombardeig d'un bloc d'habitatges a Betlem i les posteriors imatges televisades als cinc continents d'alguns cadàvers rescatats de les runes. En un món que ha après a odiar la neteja ètnica als Balcans i que hi ha apreciat la intervenció militar internacional per motius humanitaris, l'exèrcit israelià no es pot permetre operacions com les de Beirut de fa 18 anys. Però en canvi sí que es pot trobar en un nou Líban si es torna a enterrar a Gaza o als nuclis urbans de les grans ciutats palestines de Cisjordània.

De moment, Amnistia Internacional ja ha aixecat la veu per dir que Israel podria estar cometent crims de guerra contra els civils palestins. A part dels morts, la Intifada ja ha costat més de 40.000 milions de pessetes als palestins en exportacions aturades i salaris no guanyats a Israel. Però si es tenen en compte els dos centenars de cadàvers, una escalada en els jocs de guerra podria costar encara més cara a l'estat jueu quan torni a arribar l'inevitable hora de les negociacions. **J. R.**

juliol de 2000 –i ho va aconseguir perquè només depenia d'ell–; i acord final amb els palestins abans del 13 de setembre. Però en aquest segon punt es va equivocar, perquè els acords de pau són qüestió de dos i no es poden imposar, sobretot si no respecten els interessos mínims de l'altre partícip.

Barak va anar a Camp David a aconseguir-ho tot o res. O Arafat acceptava totes les seves propostes i s'anunciava solemnement la fi del conflicte centenari o no es feia públic cap acord. De fet, portava les millors proposicions que els palestins mai havien sentit d'un primer ministre israelià: retirada de fins al 90% de Cisjordània, inclosa la vall del Jordà fronterera amb Jordània, i increment del territori palestí de Gaza en una quantitat similar al 10% que Israel s'annexionaria a l'altra regió ocupada.

El problema va ser que Barak exigia també un acord sobre Jerusalem per poder vendre una pau final, la solució definitiva de la qüestió palestina, a la seva

opinió pública i al parlament, on ja estava en minoria. Però les seves propostes sobre aquesta ciutat, que és l'ull de l'huracà de tot el conflicte, es basaven en el manteniment de la sobirania israeliana a totes dues parts de Jerusalem, i Arafat, simplement, no podia acceptar-ho perquè li hauria costat una guerra civil entre els palestins i, molt probablement, la seva pròpia mort política, sinó física.

Camp David hauria pogut concloure com un èxit si les parts s'haguessin atrevit a tancar un nou acord interí en tot excepte Jerusalem, que quedaria pendent d'un altre termini negociador d'entre un i tres anys. Arafat hauria pogut proclamar l'estat de Palestina amb una capital provisional al suburbi d'Abu Dis, contigu a Jerusalem-est, on ja s'hi està construint una seu parlamentària. Així, ara els palestins gaudirien d'allò que més anhelien: la llibertat de moviments dins el seu territori; i els israelians tindrien més anys per pair una sobirania compartida a la que consideren la seva capital.

De fet, amb una Intifada que amenaça amb escapar-se de les mans dels líders palestins, aquesta continua sent la millor solució a la qual poden aspirar totes dues parts en el curt període de dos mesos que els queda per tancar algun tipus d'acord abans del canvi de president als EUA. Un canvi carregat d'incerteses, que coincidirà, a més, amb la convocatòria d'eleccions anticipades a Israel.

Si mentrestant no hi ha cap avanç que permeti a Arafat proclamar un estat palestí i a Barak recuperar la popularitat de cara a la cita electoral de la pròxima primavera, el primer ministre laborista haurà de cedir el poder a la dreta nacionalista, i el president palestí no tindrà cap argument més per mantenir la seva policia al marge dels xocs amb l'exèrcit d'Israel, com ha estat el cas d'aquestes últimes setmanes. El fracàs de la pau, doncs, conduiria de manera gairebé inexorable a la guerra.

Joan Roura

Descomptes als subscriptors d'EL TEMPS

Truca'ns de dilluns a divendres al
93 309 70 04
PROMETEATRE

Teatre Romea

Un tramvia anomenat desig

amb Emma Vilarasau, Marc Martines i Aurea Màrquez

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Condal

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte de dimecres a divendres. Barcelona.

Teatre Borràs

Vides privades

de Noël Coward, i dirigida per Paco Mir

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Joventut

T'estimo, ets perfecte... ja et canviaré

dirigida per Esteve Ferrer

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.